

## MEGHÍVÓ

### Akadémiai szabadság Műhelykonferencia

A BCE Nemzetközi Felsőoktatási Kutatások Központja, az Educatio ® című folyóirat és a Magyar Szociológiai Társaság Oktatásszociológiai Szakosztályának rendezésében

**2024. június 13. (csütörtök), 10:00 – 13:30**

Helyszín: Budapesti Corvinus Egyetem, C épület, VII. előadóterem

TEAMS becsatlakozási lehetőség: <https://t.ly/86nUR>

#### A konferencia célja

Ahhoz, hogy a felsőoktatás és a tudomány teljes körűen betöltsen társadalmi feladatait, elengedhetetlen az akadémiai szabadság. Ahogy azt az Európai Felsőoktatási Térség miniszteri konferenciájának londoni nyilatkozata 2007-ben rögzítette, a felsőoktatás céljai közé tartozik „a hallgatók felkészítése az életre a demokratikus társadalomban részt vevő aktív állampolgárokként; a hallgatók felkészítése jövőbeli életpályájukra és egyéni fejlődésük lehetővé tétele; egy széles körű és magas fokú tudásbázis megteremtése és fenntartása, valamint a kutatás és az innováció ösztönzése”. (Londoni kommuniké 2007) A tudomány szerepe pedig elsősorban az emberiség közvetlen vagy közvetett szolgálata új ismeretek megfogalmazásával és elérhetővé tételével, valamint a haladás előmozdításával.

E célok mindegyikéhez elengedhetetlen, hogy legyen lehetőség a bevett igazságok megkérdőjelezésére, amit az akadémiai szabadság garantál. A megkérdőjelezés nem korlátozódik csak a korábbi tudományos eredményekre, hanem kiterjed a társadalom működésére, gyakran a politikára, a kormányra és az államra, ami miatt az akadémiai szabadság könnyen válhat nem kívánatosná egyes aktorok számára.

Nem meglepő ezért, hogy a Magna Charta Universitatum 1988-as nyilatkozata úgy fogalmaz: „a kutatás, az oktatás, a képzés szabadsága az egyetemek életének alapelve”. A 2020-as kiadás szerint pedig az akadémiai szabadság az egyetemek „éltető eleme” (lifeblood).

Annak ellenére, hogy az akadémiai szabadság mint érték széles körben elfogadott, és ezt a nemzetközi szervezetek is elismerik, az akadémia szabadság érvényesítése számos akadályba ütközik. Sőt, az elmúlt évtizedben éppen az akadémiai szabadság eróziójának témája uralta az amerikai és nyugat-európai tudományos és közéleti sajtót, ami szoros kapcsolatot mutat a populizmus és társadalmi polarizáció erősödésével.

A téma kiemelt fontossága olyan fejleményekben is testet öltött, mint az Akadémiai Szabadság Index megjelenése, az Európai Parlament által publikált jelentések, vagy az idén esedékes Európai Felsőoktatási Térség miniszteri konferenciájára készülõ implementációs riport alapvetõ értékekkel és akadémiai szabadsággal foglalkozó fejezete (amelyet a 2020-as római miniszteri konferencia akadémiai szabadsággal kapcsolatos nyilatkozata alapozott meg).

Mindezek a fejlemények különösen fontosak a magyar tudomány és felsőoktatás nézőpontjából, amelyről rendre lesújtó kép bontakozik ki a nemzetközi összehasonlító vizsgálatokban.

A számban egyszerre vesszük górcső alá az akadémiai szabadság koncepcionális dilemmáit, és érvényesülését különböző kontextusokban.

## Program

- 10:00 – 10:10 Köszöntő és megnyitó: Kováts Gergely és Rónay Zoltán, a szám szerkesztői
- 10:10 – 10:40 **Kováts Gergely (BCE) és Rónay Zoltán (ELTE):** Az akadémiai szabadság tartalma és határai: a hagyma modell
- 10:40 – 11:10 **Fleck Zoltán, Matyasovszky-Németh Márton, Fábrián Áron (ELTE):** Az akadémiai szabadság kiüresedése
- 11:10 – 11:40 **Fábri György (ELTE):** Az egyetemi autonómia veszélyeztetettsége a szabadság földjén
- 11:40 – 11:50 szerkesztői reflexiók
- 11:50 – 12:10 szünet
- 12:10 – 12:40 **Polónyi István (WJLE):** Az akadémiai szabadság és az intézményi autonómia a hazai felsőoktatásban rendszerváltás után
- 12:40 – 13:10 **Kirs Eszter (BCE):** Az akadémiai autonómia hallgatói szemszögből: a FreeSZFE esete az önrendelkezési és információs szabadságjogokkal
- 13:10 – 13:30 szerkesztői reflexiók és zárszó

\* \* \*

### Részvétel és regisztráció

A műhelykonferencián való részvétel ingyenes és előzetes regisztrációt nem igényel.

### Helyszín és felvétel

Az eseményre hibrid formában kerül sor. Az előadásokról videófelvétel készül, amelyet terveink szerint később szerkesztett formában elérhetővé fogunk tenni.

### Kutatási Hét a Budapesti Corvinus Egyetemen

A műhelykonferenciára a Budapesti Corvinus Egyetem Kutatási Hetének keretében kerül sor.

A Kutatási Hét teljes programja az alábbi linken tekinthető meg:

<https://www.uni-corvinus.hu/post/landing-page/kutatasi-het>

A műhelykonferencia az OTKA FK138875 „Modellváltás a felsőoktatásban – Hogyan befolyásolja az intézményi kormányzás átalakulása a magyar egyetemeket?” című kutatás keretében valósul meg.